

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **I. Y.**, zastoupený JUDr. Milanem Paláčkem, advokátem se sídlem Národní 27, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 3. 2008, č. j. 61 Az 121/2006 - 18,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce, advokátovi JUDr. Milanu Paláčkovi, **se určuje** na odměně za zastupování a na náhradě hotových výdajů částka 2400 Kč, která mu bude zaplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 27. 3. 2008, č. j. 61 Az 121/2006 - 18, zamítl žalobu podanou žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „ministerstvo“) ze dne 13. 10. 2006, č. j. OAM-1129/VL-07-11-2006, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“).

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do s. ř. s. byl zaveden zákonem č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Ve věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je nyní kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní procesní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele (který ve věcech azylu jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti) je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v následujících typových případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud a) v rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo b) v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Z výše uvedeného plyne, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. a rovněž uvést, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat .

Nejvyšší správní soud především konstatuje, že se podstatná část námitek uplatněných v kasační stížnosti je polemikou s právním názorem a závěry ministerstva. Kasační stížnost je ovšem mimořádným opravným prostředkem proti rozhodnutí krajského soudu a tedy i stížní námitky, jimiž se Nejvyšší správní soud zabývá (§ 103 odst. 1 s. ř. s.), se odvíjejí vždy od tvrzeného pochybení krajského soudu. Jsou-li ovšem v kasační stížnosti namítány vady řízení před správním orgánem, musí se jednat vždy o vady, které byly namítány před krajským soudem nebo ke kterým byl tento soud povinen přihlídnout z úřední povinnosti. I tato námitka je tak uplatňována primárně proti rozhodnutí krajského soudu, nikoliv přímo proti rozhodnutí správního orgánu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2008, dostupný na www.nssoud.cz). Stěžovatel je pak povinen v kasační stížnosti explicitně uvést jím spatřované důvody nezákonnosti napadeného rozhodnutí krajského soudu a vymezit rozsah jeho přezkumu Nejvyšším správním soudem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2007,

č.j. 8 Afs 55/2005 - 74, dostupný na www.nssoud.cz). Uvedení konkrétních stížních námitek přitom nelze nahradit zopakováním či parafrází námitek uplatněných v odvolání nebo v žalobě, neboť odvolací a žalobní námítka směřovaly proti jiným rozhodnutím, než která jsou předmětem přezkumu Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2007, č.j. 8 Afs 106/2006 - 58, dostupný na www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud, předmětem jehož přezkumu jsou právě rozhodnutí krajského soudu, se tak nemůže zabývat kasační stížností v rozsahu, v němž stěžovatel polemizuje se správním orgánem způsobem odpovídajícím žalobě, aniž by bylo zřejmé, v čem spatřuje pochybení krajského soudu. Navíc stížní námítka stěžovatele směřující svým obsahem proti rozhodnutí ministerstva nebyly uplatněny v řízení před krajským soudem, ač je stěžovatel uplatnit mohl, a proto jsou takové námítka podle ust. § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřijatelné. Rovněž si nelze nepovšimnout, že skutková tvrzení, která stěžovatel uvedl v průběhu správního řízení se značně liší od skutkových okolností tvrzených v kasační stížnosti.

Kasační stížnost ovšem obsahuje i stížní námítka, v nichž jsou vytýkána pochybení krajskému soudu. Podle názoru stěžovatele došlo ze strany krajského soudu k porušení jeho základních procesních práv, protože nerespektoval jeho právo na jednání v mateřském jazyce. Dokonce stěžovateli ani nebyl zaslán rozsudek přeložený do ukrajinského jazyka, jak výslovně žádal.

K této stížní námitce Nejvyšší správní soud odkazuje na svoji ustálenou a vnitřně jednotnou judikaturu, zejména na rozsudek ze dne 29. 7. 2004, č. j. 5 Azs 52/2004 - 45, který je publikován pod č. 376/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, v němž bylo vysloveno, že „pouze rozhodnutí soudu v jazyce českém je zněním autentickým. Není proto povinností soudu zasílat účastníkovi řízení překlad takového rozhodnutí do jeho mateřského jazyka.“ Poučení podle ust. § 51 s. ř. s. bylo stěžovateli zasláno v jazyce ruském, řádně stěžovateli doručeno. Protože stěžovatel zájem o nařízení jednání ve věci neprojevil, rozhodl krajský soud bez nařízení jednání. Stěžovatel také v prohlášení o jazyce ze dne 11. 10. 2006 výslovně žádal, aby řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo vedeno v jazyce ruském, což se stalo. V tomto směru ostatně nevznesl v žalobě žádnou námitku. Stížní směřující proti nerespektování práva na jednání v mateřském jazyce se proto jeví jako zcela účelová. V tomto smyslu tedy nelze postupu krajského soudu nic vytknout. Nejvyšší správní soud si je vědom, že rozsudkem ze dne 30. 10. 2008, č. j. 7 Azs 66/2008 - 50, v této věci zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 8. 2008, č. j. 61 Az 121/2006 - 37, jímž soud neustanovil stěžovateli zástupce pro řízení o kasační stížnosti, neboť nereagoval na výzvu soudu ke konkretizaci získávaných finančních prostředků, ale důvodem pro zrušení tohoto usnesení bylo, že krajský soud zaslal stěžovateli výzvu v jazyce českém přesto, že bylo z jeho písemných podání a z výpovědí zřejmé, že český jazyk zcela neovládá. Krajský soud proto poté zaslal stěžovateli poučení a výzvu v jazyce ukrajinském (usnesením ze dne 12. 1. 2009 soud ustanovil tlumočnicki z jazyka ukrajinského a ruského) a ustanovil stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti zástupcem advokáta JUDr. Milana Paláčka. Krajský soud tedy napravil vše, co mu bylo rozsudkem Nejvyššího správního soudu vytknuto, přičemž povinnost překládat rozsudek do cizího jazyka soudu ze žádného zákonného ustanovení neplyne – viz výše citovaná konstantní judikatura Nejvyššího správního soudu.

Další porušení svých práv krajským soudem stěžovatel spatřuje v tom, že v podstatě převzal do svého rozhodnutí veškerá skutková a právní tvrzení, jakož i důvody, které správní orgán ve svém rozhodnutí vyslovil. V dané věci stěžovatel žádné azylově relevantní důvody ve své žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvedl, pouze poukázal na své ekonomické potíže spojené s neschopností splácet vysoký dluh a obavy z věřitelů, kteří dluh vymáhají. Stěžovatel byl přitom ministerstvem řádně poučen, že v žádosti musí vypsát všechny důvody, pro které žádá o udělení mezinárodní ochrany. Ministerstvo pak má povinnost zjistit skutečný stav věci pouze

v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. V této souvislosti lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, (dostupný na www.nssoud.cz), v němž je uvedeno, že „správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) téhož zákona zamítne. Nedojde-li k zamítnutí žádosti ve lhůtě 30 dnů od zahájení správního řízení, vydá správní orgán negativní rozhodnutí dle § 12 citovaného zákona; to však neznamená, že by správnímu orgánu za této situace vznikla povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 správního řádu má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.“ Uvádí-li proto stěžovatel v dané věci v žádosti o udělení mezinárodní ochrany pouze důvody azylově nerelevantní, pro které odešel ze země původu, a žádné důvody azylově relevantní (§ 12 zákona o azylu), nerozhoduje ministerstvo o tom, že se azyl podle ust. § 12 zákona o azylu neuděluje, ale za podmínek ust. § 16 zákona o azylu žádost zamítne jako zjevně nedůvodnou. V tomto směru lze také poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2003, č. j. 7 Azs 32/2003 - 60, dostupný na www.nssoud.cz, ve kterém byl vysloven závěr, že „byla-li žádost žadatele o azyl zamítnuta jako zjevně nedůvodná (§ 16 odst. 1 písm. a/ zákona č. 325/1999 Sb., o azylu) proto, že byly tvrzeny toliko důvody ekonomické, je nepřipustná žalobní námitka o tom, že žadatel je utlačován a omezován státními institucemi v zemi původu.“ Vzhledem k tomu, že stěžovatel jak ve správním řízení, tak shodně i v žalobním podání, uváděl pouze potíže ekonomické spojené s nemožností splácet dluh v zemi původu, Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003 - 64, dostupný na www.nssoud.cz, podle něhož „obtíže žadatele o azyl, spočívající v nemožnosti splácení dluhu soukromým osobám v zemi původu, nelze bez přistoupení dalších zvláštních zřetele hodných okolností vnímat jinak než jako důvody ekonomické, nepostačující k udělení azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.)“.

V průběhu správního řízení o udělení azylu nevyšlo najevo, že by se stěžovatel ve státě původu měl důvodně obávat pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má a takové důvody uváděl až v kasační stížnosti, což je jednak velmi nedůvěryhodné, ale především podle ust. § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřipustné. Proto ministerstvo, a následně i krajský soud, zcela správně posuzovaly skutkové okolnosti, které stěžovatel v průběhu správního řízení uvedl, přičemž ze žádného ustanovení zákona soudu neplyne povinnost zjišťovat a dohledávat případnou existenci azylově relevantních důvodů, pokud je sám stěžovatel v průběhu řízení důvěryhodně neuvede.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti a krajský soud při svém rozhodování postupoval bezchybně ve smyslu této judikatury. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal stěžovatelovu kasační stížnost přijatelnou, a proto ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát JUDr. Milan Paláček. Podle ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle ust. § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k ust. § 11 odst. 1 písm. d) citované vyhlášky náleží advokátovi odměna za jeden úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti) v částce 2100 Kč a podle ust. § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč, celkem tedy 2 400 Kč.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. června 2009

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu